

Az utolsó vasárnapi édes műszak

Vasárnap elfogytak a repahegyek az Ercsi és a Kaposvári Cukorgyár tárolóiból is, az utolsó feldolgozásra váró adagokat nyelték el a gépek, végéhez érkezett a szeptember eleje óta tartó kampány. Az ercsi feldolgozó gépsor a jövő hét első két napján még dolgozik, de legkésőbb szerdára az utolsó cukorkristályok a raktárakba kerülnek, és megkezdődik az őszi kampányt előkészítő karbantartás.

Kaposvárott az utolsó vasárnapi édes műszakig 394 ezer 700 tonna repából 39 700 tonna cukrot készítettek. A nyolcvankilenc esztendő gyár történetében még soha nem dolgoztak föl ennyi nyersanyagot.

A hét végén Dolgoztak a bányászok

Csakúgy, mint az elmúlt hét végén, most is dolgoztak a tárnákban: szombaton öt bányavállalatnál — a dorogi, a borsodi, a veszprémi, az oroszlányi és a mecseki bányavidéken — fejtették a szén, a helyi adottságok szerint egy, két vagy három műszakban; mintegy tizenöt-ezer bányász hozzávetőleg harmincezer tonna szén, küldött ezen a napon felszínre. Vasárnap is több helyen szerveztek egy műszakot és mintegy nyolcezeren 15 000 tonnát termeltek ki.

A népgazdaság huszonhatmillió tonna szén, vár a bányáktól az idén is, s ekövetelmény teljesítéséhez nélkülözhetetlen jó néhány szaband napi termelés. Januárban

például általában minden vállalat két hétfé — nem ritkán kétnapos, szombati és vasárnapi — műszakot szervezett.

Ugyanakkor nagy erőfeszítéseket tesznek a termelő szabandnapok csökkentése érdekében. Helyenként a jobb munka- és üzemszervezés mellett megváltoztatják a munkarendet is. Főként a nagy teljesítményű, egészében gépesített frontokon térnek át a folyamatos termelésre. A borsodi bányavidéken már van olyan üzem, ahol így dolgoznak.

Nagy gondot fordítanak most a bányavállalatok a tavalyi kétszáz kilométeres vágathajtási tervből elmaradt tizenöt kilométernyi feltárás pótlására.

Mandzárdlakások Szegeden (1.)

Tények és lehetőségek

Tizenöt évvel ezelőtt fölfokozott érdeklődéssel nézegettem a szegedi Belváros épületeit, és azon morfondíroztam magamban, melyik tetőtér lenne alkalmas lakás kialakítására. Ugyanis lakásnélküli voltam. Akkori cikkemben fölhívtam a figyelmet néhány alkalmas helyre. Meglepődtem, hogy milyen sokan „bombáztak” levelekkel, segítségemet kérve, hogy ők maguk is fészekhez jussanak. Aztán elcsúszott minden. De nem sokáig. Nekem akkor nem sikerült, azóta viszont egyre több épület padlásterében építettek lakást. Az átalakítás nemhogy rontott, inkább javított a ház külső képén. A környék, az utca, és maga a lakóház is hangulatossabbá vált.

Evvél a kérdéssel már csak azért is érdemes részletesebben foglalkozni, mert még a szakemberek körében is eltérőek a vélemények. A lakásnélküliek gyakran azt hiszik, hogy a világ legegyszerűbb megoldása: „Minden a helyén van, csupán egy-két oldalfalat kell kialakítani és kész”. Sokan kétségbe vonják a tanács, illetve a házakat kezelő vállalat jóindulatát. Az építésszek között sem ritka az a vélemény, hogy a manzárdmegoldás „nem magyaros”, s főleg nem alföldi stílus, éppen ezért idegen ezen a tájon. A lexikon annyit mond: „Manzárd (mansard, manzárdtető; megtört felületű nyeregtető, a tőres vonala alatt meredekebb alsó részszel, mely a padlásterben is lehetővé teszi lakóhelyiségek építését. A főpárkány fölött álló, a tetőt áttörő ablak a manzárdablak. Mindkettőt Francois Mansard építészről nevezték el, bár nincs bizonyítva, hogy eredetileg tőle származnak. Nálunk a barokk kastély- és palotaépítészeten (Hatvan) alkalmazták először”.

A szegedi városi tanács építési osztályán Báló László építészmérnök elmondta, hogy egyáltalán nem kezelik mostohán a tetőtérbeépítést.

— Az Országos Tervhivatal, az Építési és Városfejlesztési Minisztérium és a Pénzügyminisztérium a lakóházjavítás VI. ötéves koncepciójának meghatározásánál kiemelt feladatként jelölte meg, hogy a felújításokkal egy időben célszerű elvégezni a lehetséges emeletbeépítéseket és tetőterek beépítését — mondta.

— Hogyan jut érvényre Szegeden ez a program?

— Már a rendelkezés megjelenése előtt is foglalkoztunk vele, ilyen irányú tevékenység a Szegedi Ingat-

lankézelő Vállalatnál az előző ötéves tervciklusban is volt. Felismerve a tetőtérbeépítés és emeletbeépítés kedvező „lakásnyerési” lehetőségeit, az elmúlt időszakban a vállalati kezdeményezéssel túl a KISZ-szervezetek és tervező fiataljainak segítségével elkészült egy széles körű felmérés. Ennek során 382 épületet tekintettek meg, s az összeállított listát az IKV felülvizsgálta olyan szempontból, hogy melyek kerültek eddig felújításra, és a VI. ötéves tervidőszakban mely épületek felújításával lehet számolni. Ezután kaptuk meg mi a címjegyzéket.

— Úgy tudom, hogy Budapesten is tanulmányozták a tetőtérbeépítések helyzetét. Mit tapasztaltak?

— Igen, a főváros II. kerületében jártunk, az ottani IKV tapasztalatait tekintettük át. Ott is társadalmi akció keretében tarták föl a tetőtérbeépítések lehetőségeit. A tanács által is beépíthetőnek ítélt épületek címjegyzékét vállalatoknak is megküldték. Ott az IKV a vállalatoknak adta ki a tetőtérbeépítés lehetőségét, akik saját dolgozóik között keresték meg az építetők. Természetesen az építetők a vállalati szervezés és felelősség túl mégis közvetlen kapcsolatba kerülnek az IKV csoportjával. Legalábbis, erre utalnak a megkötött szerződések és engedélyek.

A tanulmányútról készített följegyzésekben olvasható: az építelőre hárul majd minden előkészítő munka. Szakvéleményeket kell beszereznie: statikai, talajmechanikai és anyagminőségi felülvizsgálatokat. Ezután az érdekelt elkészített az úgynevezett elvi, majd a részletes kiviteli tervek. A kivitelezés általában lakott épületekben történik, természetesen sok vitával. Sok esetben hosszú a kivitelezési idő. Amikor készen van a tetőtérbeépítés, kiadják a használatba vételi engedélyt, s elszámolnak az IKV szakembereivel. A házkezelőség természetesen hiteltel számlákat kér, s annak alapján engedélyezi a lakbérszámítást, amelynek egy része lehet egy összegű visszatérítés is. Olyan elképzelést is megengedhetők tartanak, hogy hivatalos számlák helyett a kisiparosok építőipari árjegyzéke alapján összeállított és „collaudált” költségvetés szerint számolnának el.

— Milyen dolgokra kell feltétlenül figyelmet szentelni?

— A budapesti tapasztalatokat Szegeden is hasznosítani lehet. Meg kell követelni a vállalt részhatáridők és a befejezési határidő megtartását. Már a tervezés során, de főleg a kivitelezésnél különös gondoságot igényel a munkavédelem. A tervezéskor vizsgálni kell a bentlakók érdekeinek védelmét. Ez különösen fontos az építkezés idején. Folyamatos ellenőrzést kell biztosítani az IKV részéről a kivitelezés során. Az építész és statikus tervekkel az épületgépészeti tervek okozhatják a legtöbb megoldatlan problémát. Külön vizsgálni kell az épületben már meglevő villamos csatlakozási lehetőségeket, keresztmetszetet. A gázcsatlakozási lehetőséget az energiaigény szempontjából, valamint a víz- és csatorna-megoldásokat. Általában külön nehézségeket okoz a meglevő kéményrendszerek műszaki állapota és esetlegesen az átépítési igény. Olyan dolgok is érdekesek, hogy az építkezés idejére van-e felvonulási és anyag-tárolási lehetőség.

Ezek valóban nem egyszerű tennivalók. Könnyen elriad az érdeklődő polgár. A szakember óvatosan fogalmaz, amikor kijelenti, a lakott állapotban levő házban a tetőterek beépítése nem is oly gazdaságos, mint ahogyan azt sokan gondolják. A legoptimálisabb és legkevesebb vitával, bajjal járó megoldás az, amikor a házat fölújítják, akkor érdemes egy füst alatt emeletet ráépíteni, illetve a padlásteret beépíteni. Ennyit tudunk meg a tanács képviselőjétől. Lássuk a gyakorlatot: előbb az IKV véleményét, majd egy olyan „ügyfélt”, aki átesett az egészen, s beépített egy tetőtér.

Gazdag István

Befejeződött a pszichiátriai kongresszus

A társadalmi fejlődés elkerülhető mellékhatása a pszichiátriai betegség, amely napjainkban anyagi javaink, a szabad időnk gyarapodásával egy időben mind gyakoribbá válik — állapították meg a Magyar Pszichiátriai Társaság vasárnap zárult I. kongresszusán.

A Semmelweis Orvostudományi Egyetem elmeletj épületében tar-

A munkásokon nem múlik...

Három felszólalás a városi pártbizottság ülésén

Az MSZMP Szegedi városi bizottságának legutóbbi — január 13-án megtartott — ülésén a múlt évben elért gazdasági eredményeket és az idei feladatokat vitatták meg a kommunisták képviselői. A tartalmass beszámolóhoz méltó volt a vita is: tizennolcva mondták el, hogyan látják a lezárt esztendőben elévzett munkát, és

1983-ban milyen inódon izvekeznek még jobban kiaknázni a helyi lehetőségeket. Ezúttal három hozzászólásból közlünk részleteket, amelyek azt mutatják, hogy az üzemek dolgozói — mint mindig — most a nehezebb körülmények között is készek a komplex tervek végrehajtására.

A vásárlók igénye szerint

Király Erzsébet, a ruhagyár munkásnője a többi között ezeket mondotta: — Fő feladatunk közé tartozik a tőkés export növelése. Csak a ruházati iparról beszélünk, de gondolom másutt is hasonló a helyzet. Azok a munkások, akik az export gyártásával foglalkoznak, többségükben már megértették, miért van erre oly nagy szükség. Ahhoz, hogy minőségileg mindig jobbat és jobbat produkáljunk, a kifogástalanul dolgozó munkásokat jobban meg kellene fizetnünk. Tartós javulást úgy tudunk elérni, ha nemjelentene valamit.

a több, de kifogásolható termékekért jár több pénz, hanem a meghatározott mennyiségű, magas színvonalon előállított darabok után. Másik fontos követelmény hazai viszonylatban is a korszerűségi, a praktikussági, az esztétikus külső. Több áruházban látni olyan ruhákat is, amelyek régen ott vannak, mert a vevők rá se néznek. Úgy gondolom, hogy a konfekcióiparnak a vásárlói igényekkel lépést kellene tartania, s ez talán a jövődelmezőség szempontjából is úgy tudunk elérni, ha nemjelentene valamit.

Befejezésül: én minden év elején meg a végén is azt hallom, olvasom, hogy nehéz esztendő jön, majd meglátjátok jövőre. Aztán telnek az évek és látjuk, mindig újabb és újabb eredményeket érünk el. Igaz, soha nem volt könnyű. Most ismét tudatában vagyunk a nehézségeknek, az ország gondjainak, de bízzunk abban, hogy az 1983-as terv megfelel a népgazdaság céljainak. Mi, munkások minden erőnkkel és lehetséges eszközzel azon leszünk, hogy ez az év is jól fejeződjék be.

Befejezni a megkezdett beruházásokat

Deli Miklós, az olajipar egyik szocialista brigádjának vezetője hangsúlyozta: — Mi abban látjuk a helyi földadatot, hogy a folyamatban levő beruházások gyorsabban beruházhatók meg. Mindenképpen be akarjuk fejteni az atmoszférikus propánbután gáztároló építését. Üzembe helyezésére az év első felében kerül majd sor. Át kell adnunk rendeltetésének a magasnyomású visszanyomó szivattyúházat,

ami az olajtermelés szinten tartásához elengedhetetlen. Földadataink megoldását segíti a már működő két kisvállalkozás az üzemeltetés és a karbantartás területén. A tapasztalatok pozitívák, ezért valószínűleg újabbak alakulására is sor kerül. Az egyik kisvállalkozás például az olajipari törekvések segítségével túl célul tűzte ki azt is, hogy közreműködik termálkutak fú-

rásában. Jelentőset léptünk a geotermikus energiaforrások kutatása, feltárása terén. Megkezdődött a kísérleti kútpár lemellyítése Felsővárosban. Ez a munka — fontos hangsúlyozni — a szénhidrogén-kutatásnál használt szigorú biztonsági feltételek mellett halad, tehát a lakosság aggodalmára nincs ok. Az olajbányászok továbbra is megtesznek mindent, hogy segítsék a népgazdaság céljainak elérését.

Föltételek az exporthoz

Gazdag Mária, a Szegedi Nyomda könyvkötője arról szölt, hogy a vállalat közel tíz éve foglalkozik idegen nyelvű könyvek exportjával. — Főleg Nyugat-Németországba, Hollandiába, Franciaországba, Angliába szállítunk — mondotta —, s ritkábban Svájcba is. Hét éve matematikai folyóiratot készítenek svédországi megrendelésre, amihez nagyon sok támogatást és anyagot kapunk Szőkefávi-Nagy Bé-

la professzortól. Az ő segítségével kerültünk kapcsolatba a helsinki egyetemmel, ahová szintén dolgozunk. Ahhoz, hogy a tőkés piacokon versenyképesek legyenek a termékeink, kifogástalan munkára van szükség. Ez azonban nem megy korszerű berendezések nélkül. Vállalatunk ezért két alkalommal vett fel hitelt, s ezen megfelelő gépeket vásároltunk. Exportunk nem túl nagy összegű, de igen gazdaságos,

három év átlagában is. 1981-ben közel 3 millió forint értékű kivitelt terveztünk, tavaly pedig ennek a dupláját, az évet azonban 7,3 millió forint értékű exporttal zártuk. Tovább tudnánk lépni, ha üzemünkben megvalósulna a napilapokat előállító részleg rekonstrukciója. Így is reméljük azonban, hogy az idei esztendőt még eredményesebben zárjuk.

Kettős évforduló

Emlékezés Madáchra — A Tragédia ismét a szegedi szabadtérin

Madách Emlékbizottság alakult a közelmúltban Salgótarjánban, azzal a céllal, hogy méltóképpen emlékezzünk meg két júdei évfordulóról: az író születésének 160., „Az ember tragédiája” ősbemutatójának 100. évfordulójáról.

A gazdag program keretében augusztusban a Szegedi Szabadtéri Játékokon, majd ősszel a Nemzeti Színházban felújítják a Tragédiát. Január 29-én tudományos konferenciát rendeznek Salgótarjánban, ekkor ismertetik a Madách-kutatás legújabb eredményeit. Júniustól augusztusig nemzetközi pan-

tomintábor szerveznek Csesztvén, itt Köllő Miklós és társulata bemutatja a dráma pantominváltozatát.

A Madách Emlékbizottság hétfőn, tegnap ismertette a kettős évforduló részletes programját, a Fészek Klubban. Az ülésen Devesics Miklós, az emlékbizottság elnöke a Nógrád megyei tanács elnöke tájékoztatta a sajtó képviselőit az író és a megye kapcsolatáról, illetve az évforduló programjáról. Madách Imre nemcsak a XIX. századi magyar drámairodalom klasszikusa, hanem korának kiemelkedő személyiségeként aktív formálójá, cselekvő résztvevője volt Nógrád megye politikai közéletének is — mondotta.

Együttműködés

A Fogyasztási Szövetkezetek Országos Tanácsa meghívására január 13–17. között Magyarországon tartózkodott a Finn Szövetkezeti Szövetség OTK küldöttsége. Eero Rantala, az OTK és Szlamenický István, a SZÖVOSZ elnöke tájékoztatták egymást a két ország fogyasztási szövetkezeti szerveinek időszerű gazdasági és társadalmi feladatairól. Tárgyalást folytattak a szövetkezeti kapcsolatok továbbfejlesztéséről. A tervek szerint bővítik az árucseresor-galmat; a Hungarocoop és a Hungarofruct növelheti exportszállításait. Az áruválaszték gazdagítására kölcsönösen nemzeti áruházihetek rendezését tervezik.

Nemzetközi szakszervezeti tanácskozás

Hétfőn Budapesten, a SZOT székházában megkezdődött a szocialista országok szakszervezeti központjai nemzetközi titkárainak és osztályvezetőinek háromnapos tanácskozása. A bolgár, csehszlovák, kubai, magyar, mongol, NDK, román, szovjet és

vietnami szakszervezetek képviselői a nemzetközi szakszervezeti mozgalom időszerű kérdéseiről folytatnak eszmecsereket. A Szakszervezetek Országos Tanácsa nevében Gáspár Sándor, a SZOT főtitkára üdvözölte a tanácskozást.